

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 01/07/2025 11:36
Sayı: E-120.07.03-1655265
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-19865078

Konu : Soru Önergesi (7/25562)

7/25562
GK 126

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602196 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/25562 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/25562) (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 7ACDC436-C95B-40A4-990B-243F07B81673

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alkan DEMİR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 85

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. DR. MUSTAFA SEZGİN
TANRIKULU'NA AİT 7/25562 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR CEVAPLAR**

Ülkemiz kanatlı sektörü ihracat odaklı büyüyen, yoğun istihdam sağlayan ve tarımı destekleyen yapısıyla ülke ekonomisine katma değer sağlayan önemli bir sektördür. Ülkemiz ticari tavuk eti ve ticari tavuk yumurtası üretiminde kendine yeter olup üretim fazlasını ihraç etmektedir.

2024 yılı tavuk eti üretimimiz 2,5 milyon ton ve yumurta üretimimiz ise 21,1 milyar adet olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı tavuk etinde yeterliliğimiz %113, yumurtada yeterliliğimiz ise %114'dür.

Ülkemizde hemen her bölgede değişik düzeylerde tavuk yetiştiriciliği yapılmaktadır. Yoğun olarak üretimin yapıldığı bölgeler Marmara, İç Anadolu ve Ege bölgeleridir. Bolu, Balıkesir, Ankara, Bursa, Elazığ, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Manisa, Sakarya, Samsun Adana, Mersin ve Hatay illerinde piliç eti; Afyon, Konya, Balıkesir, İzmir, Ankara, Bursa, Manisa, Çorum, Kayseri, ve Gaziantep illerinde yumurta üretimi daha yaygındır. Diğer bölgelerimizde de üretim belirli seviyede olmakla birlikte, özellikle etlik piliç üretiminde entegrasyon sistemi bu illerdeki gelişmeyi etkilemiştir.

Kanatlı dış ticaretine ilişkin veriler düzenli olarak TÜİK'in kurumsal internet sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Tarımsal üretimde girdi maliyetlerinin düşürülmesi için, hayvan yem ve yem ham maddelerinde KDV oranları 01.01.2016 tarihli ve 29580 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/8353 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile %8'den %1'e, 10.02.2016 tarihli ve 29620 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6663 sayılı "Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile de hayvan yem ve yem ham maddelerinde KDV sıfıra düşürülmüştür. 02.01.2020 tarihli ve 30996 sayılı Resmi Gazete'de (mükerrer) yayımlanan "Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar"da yapılan değişiklikle, tavuk yumurtası toptanda %1 KDV oranının uygulandığı I nolu listeye alınarak KDV oranı %8'den %1'e indirilmiştir. 13.02.2022 tarihli ve 31749 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar" ile tavuk yumurtası ve tavuk eti perakende satışında KDV oranı %8'den %1'e indirilmiştir.

14.03.2019 tarihli ve 30714 sayılı, 24.12.2019 tarihli ve 30988 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Enerji Piyasa Düzenleme Kurulu'nun Kararıyla etlik tavuk kümesi, yumurtacı tavuk kümesi, ticari hindi kümesi, ticari kaz kümesi, ticari bıldırcın kümesi, ticari ördek kümesi, damızlık kümesi ve kuluçkahane işletmeleri indirimli elektrik tarifesinden yararlandırılmışlardır. 01.03.2022 tarihli ve 31765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile bu işletmelerin kullandığı elektrikte %18 olan KDV oranı %8'e indirilmiştir.

Hayvan hastalıklarıyla mücadele kapsamında öncelikle 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'na dayanarak tüm hayvan hastalıklarıyla ilgili işlemler yasal çerçevede yürütülmektedir. Bu Kanun doğrultusunda hastalıkların önlenmesi, kontrol altına alınması ve eradikasyonu için gerekli tüm iş ve işlemler Bakanlığımızca yapılmaktadır.

Hastalıkların ülke genelinde yayılmasını önlemek amacıyla özellikle Tavuk Vebası (*Avian influenza*) ve Yalancı Tavuk Vebası (Newcastle) gibi ihbarı mecburi hastalıklar için detaylı acil eylem planları hazırlanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Hastalıkla mücadele sürecinde salgın bölgesinde uygulanacak temel önlemler arasında kordon ve karantina uygulamaları, hayvan hareketlerinin kısıtlanması, enfekte hayvanların itlafı ve imhası, işletmelerin temizlik ve dezenfeksiyonu yer almaktadır. Ayrıca salgın sonrasında hastalığın tekrar ortaya çıkmaması için izleme çalışmaları yapılmaktadır.

Bakanlığımız, hastalıklardan arındırılmış bölgeleri ve işletmeleri tanımlayarak hastalıkların yayılmasını önlemeyi hedeflemektedir. Bu amaçla ülke genelindeki 81 il ayrı ayrı “arı bölge” olarak tanımlanmış ve bu bölgelerde aktif ve pasif sürveyans çalışmaları yapılmaktadır.

Hayvan hastalıklarının önlenmesi ve yayılımının engellenmesi için biyogüvenlik uygulamaları büyük önem taşımaktadır. Kuluçkahane, damızlık, etlik ve yumurtacı işletmelerde biyogüvenlik alanları oluşturulmaktadır. Bakanlığımızca bu işletmeler faaliyete başlamadan önce denetlenmekte ve uygun bulunanlara üretim izni verilmektedir.

Hastalık şüphesi durumunda ihbar yükümlülüğü bulunmaktadır. Hayvan sahipleri, veteriner hekimler ve ilgili diğer kişiler, hastalık belirtileri gördüklerinde durumu yetkili mercilere bildirmekle yükümlüdür. Bu ihbarlar üzerine resmî veteriner hekimler tarafından işletmelerde denetimler yapılmakta, laboratuvar örnekleri alınmakta ve pozitif sonuçlar doğrultusunda gerekli iş ve işlemler uygulanmaktadır.

Bakanlığımız, hastalık nedeniyle itlaf edilmek zorunda kalan hayvanlar ve ürünler için hayvan sahiplerine, tazminatlı hastalıklar ve oranlarını düzenleyen mevzuata göre tazminat ödemesi yapmaktadır.

Kanatlı sektöründe sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bu kapsamda düşük faizli krediler, kırsal kalkınma ve IPARD destekleri, sigorta pirim desteği ile kanatlı sektörü üreticileri desteklenmektedir.

Ayrıca Broiler yetiştiricilikte yeni üretim bölgeleri oluşturularak yeni işletme kurulumu ve modernizasyon konularında pozitif ayrımcılık sağlanmıştır.

Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü bünyesinde “Yumurtacı Damızlık Geliştirme Merkezi” kurulmuştur. Ülke şartlarında en iyi verimi veren 2 adet kahverengi (ATAK ve ATA-K-S) ve 2 adet de beyaz yumurtacı (ATABEY, AKBAY) olmak üzere toplam 4 adet yumurtacı ebeveyn ve hibrit hat geliştirilmiştir.

- Yerli ve Yabancı Beyaz Yumurtacı Hibritlerin Verim Performanslarının Ar-Ge Kümes Şartlarında / Üretici Şartlarında Karşılaştırılması konularında,
- ATA-K-S Yumurtacı Ebeveynlerin Verim Performanslarının Üretim Kümeslerinde Karşılaştırılması konusunda,
- Yerli ve Yabancı Ticari Kahverengi Yumurtacı Tavukların Serbest (Free-Range) Yetiştirme Sistemlerinde ve Üretici Koşullarında Verim Özelliklerinin Karşılaştırılması konusunda,
- Yerli ve Yabancı Yumurtacı Hibritlerin Verim Performanslarının Zenginleştirilmiş Kafes ve Serbest Dolaşımli Yetiştirme Koşullarında Belirlenmesi konusunda,
- Etlik Piliç Ebeveynleri Geliştirme Projesi Kapsamında Ebeveyn Hatların ve Melez Döllerinin Gelişme Ve Et Kalitesi Özelliklerinin Belirlenmesi konusunda,
- Gerze Tavuklarında Seleksiyon İle Canlı Ağırlık ve Besi performansının Arttırılması konusunda, ve

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- AKBAY Yumurtacı Hibritlerin Verim Performanslarının Ar-Ge Kümes şartlarında / Enstitü dışında performans değerleri kafes ve serbest dolaşım (free-range) sistemde Karşılaştırılması konularında,

projeler yürütülmüş ve yürütülmektedir.

Eskişehir Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde Etçi Damızlık Geliştirme Merkezi kurulmuştur. Ülkemizin ilk ve milli damızlık etçi tavuk “Anadolu-T” isimli hat geliştirilmiştir.

Kanatlı hayvan yetiştiriciliği sektöründe hijyen standartlarının yükseltilmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından çok sayıda düzenleyici ve denetleyici önlem alınmaktadır. Bu önlemler, ilgili yönetmelik ve talimatlara dayanmakta olup sektörün tüm üretim aşamalarında hijyenin sağlanmasına yönelik bütüncül bir yaklaşım benimsenmektedir.

Öncelikle, kuluçkahane ve damızlık kanatlı işletmeleri ile ticari etlik ve yumurtacı kanatlı işletmeler için hijyenik şartlara ilişkin teknik gereklilikler ayrıntılı şekilde belirlenmiştir. Bu işletmelerin, faaliyet gösterebilmeleri için Bakanlık tarafından yayımlanan “Kuluçkahane ve Damızlık Kanatlı İşletmeleri Yönetmeliği” ile “Ticari Etlik ve Yumurtacı Kanatlı İşletmelerinin Biyogüvenlik Talimatı” kapsamında belirlenen hijyen kurallarına uymaları zorunludur.

Bu işletmelerin çevre ve halk sağlığına zarar vermesini önlemek amacıyla atık ve artık yönetimi düzenlenmiş, biyogüvenlik tedbirlerinin işletmelerin tüm üretim süreçlerinde uygulanması sağlanmıştır. Her işletme için biyogüvenlik alanı oluşturulması ve bu alanda hastalıkların girişini ve yayılmasını engelleyici tedbirlerin uygulanması zorunlu hale getirilmiştir. Bu tedbirler kapsamında personel hareketleri, yem ve ekipman girişleri, hayvan sevkleri, temizlik-dezenfeksiyon işlemleri gibi tüm faaliyetler kontrol altına alınmaktadır.

Hijyen standartlarının sürdürülebilir şekilde korunması için düzenli denetimler yapılmakta, denetimlerde hijyen koşullarına aykırılık tespit edilmesi durumunda işletmelere yaptırımlar uygulanmaktadır. Ayrıca, işletmelerin faaliyet onay belgesi ve sağlık sertifikası alabilmesi için belirlenen sağlık ve hijyen kriterlerini karşılaması zorunludur. Bu belgeler, Bakanlık tarafından yapılan kontroller ve uygunluk değerlendirmeleri neticesinde verilmektedir.

Yeni açılacak işletmelerin TURKVET sistemine kaydı öncesinde ise bu işletmeler hijyen ve biyogüvenlik yönünden denetlenmekte, yalnızca uygun bulunanlara üretim izni verilmektedir. Ayrıca, kapasitesi belirli düzeyin üzerindeki işletmelerde veteriner hekim istihdamı zorunluluğu getirilerek sağlık ve hijyenin sürekli izlenmesi sağlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından hijyen standartlarının yükseltilmesi için yapılan düzenlemeler yalnızca fiziksel temizlik ve dezenfeksiyonla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda işletmelerin organizasyon yapısı, personel eğitimi, hayvan hareketleri ve çevreyle etkileşim gibi çok sayıda faktörü kapsayan entegre bir yaklaşım uygulanmaktadır. Bu sayede hem hayvan sağlığı hem de halk sağlığı açısından güvenli üretim koşulları oluşturulmaktadır.

“Yumurtacı Tavukların Korunması İle İlgili Asgari Standartlara İlişkin Yönetmelik” kapsamında, yumurtacı tavukların, gelişmesi, uyumu ve evcilleşme durumları ile fizyolojik, etolojik ihtiyaçları ve davranışları dikkate alınarak bakıldıkları ve yetiştirildikleri koşulların asgari standartlarını belirlemektir.

“Etçi Tavukların Korunması İle İlgili Asgari Standartlara İlişkin Yönetmelik” kapsamında da, etçi tavukların gelişmesi, uyumu ve evcilleşme durumları ile fizyolojik, etolojik ihtiyaçları ve davranışları dikkate alınarak bakıldıkları ve yetiştirildikleri koşulların asgari standartlarını belirlemektir.